

Upphandla svensk kvalitetsmat i Linköpings kommun, svar på motion (C)

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras med hänvisning till att kommunen redan har en kost- och måltidspolicy där det framgår att nationella lagar, föreskrifter och rekommendationer ska styra vad som tillagas i kommunen samt att efterlevnaden redan är mycket god.

Ärende

Gösta Gustavsson (C) föreslår i en motion att:

- Linköpings kommun alltid upphandlar mat som är producerad enligt kriterierna i Sveriges stränga miljö- och djurskyddslagar. Detta leder till att kommunen köper mat som produceras i Sverige så långt tillgång finns. Det torde innebära att 80 % eller mer av maten kommer från det svenska jordbruket.

Sedan hösten 2017 använder Linköpings kommun i livsmedelsupphandlingar upphandlingsmyndighetens spjutspetskrav där så är möjligt, vilket motsvarar det bästa tillgängliga alternativet på marknaden vad gäller miljö- och andra hållbarhetsaspekter. Dessa krav har resulterat i att kommunen av de livsmedelsinköp som skett på upphandlade ramavtal (ej medräknat de produkter som köpts på ramavtalet med Åleryds livs, då statistik kring ursprung ej erhålls från aktuell leverantör) under 2018 hade 64,14 % tillverkningsland Sverige och 77,77 % av alla animaliska livsmedel hade svensk råvara.

Ramavtalen ger därmed redan idag goda förutsättningar för verksamheterna att köpa mat som är producerad enligt Sveriges miljö- och djurskyddslagar.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Upphandla svensk kvalitetsmat i Linköpings kommun, svar på motion (C),
2019-09-12

Motionen

Bakgrund

Göran Gustavsson (C) föreslår i en motion:

- att Linköpings kommun alltid upphandlar mat som är producerad enligt kriterierna i Sveriges stränga miljö- och djurskyddslagar. Detta leder till att kommunen köper mat som produceras i Sverige så långt tillgång finns. Det torde innebära att 80 % eller mer av maten kommer från det svenska jordbruket.

I kommunens kost- och måltidspolicy framgår det att ”Nationella lagar, föreskrifter och rekommendationer styr den mat som tillagas och serveras i Linköpings kommun. Här kan nämnas livsmedelslagstiftningen, livsmedelsverkets rekommendationer och arbetsmiljölagstiftningen.”

Lagen om offentlig upphandling (LOU) behöver dock beaktas vid kravställande i en upphandling. Svenska producenter ska följa aktuell svensk lagstiftning, men att begära att utländska producenter ska följa densamma kan vara diskriminerande och handelshindrande enligt LOU. EU:s lagstiftning på produktionsnivå är ofta så kallad minimilagstiftning, vilket innebär att enskilda medlemsstater får ha längre gående lagstiftning inom sina respektive länders gränser.

Att ställa krav som går längre än EU:s minimilagstiftning kan vara tillåtet så länge det innebär att inte endast svenska livsmedelsproducenter kommer ifråga. För att bedöma om ett obligatoriskt krav som hänvisar till en specifik svensk regel, eller har samma innebörd, är tillåtet eller inte, måste man beakta i vilken utsträckning som kravet utestänger andra medlemsstaters livsmedelsleverantörer. Var gränsen kan tänkas gå är svårt att säga men som alla andra krav måste krav vara proportionella i förhållande till det syfte som ska uppnås och inte begränsa konkurrensen mer än nödvändigt. Dessutom måste de krav kommunen ställer i en upphandling kunna kontrolleras.

Det kan vara möjligt att ställa relativt långtgående krav enligt svensk lagstiftning så länge kraven definieras, men vid upphandling bör man inte efterfråga hela den svenska lagstiftningen då det kan ge upphov till allvarliga utestängningseffekter för andra medlemsländers livsmedelsleverantörer.

Förutsättning för alla krav är att de är förenliga med de grundläggande principerna och övriga bestämmelser i LOU.

Sedan hösten 2017 använder Linköpings kommun i livsmedelsupphandlingar upphandlingsmyndighetens spjutspetskrav (upphandlingsmyndigheten tar fram förslag på miljö- och djurskyddskrav på bas-, avancerad och spjutspetsnivå, där spjutspets är de mest långtgående kraven) där så är möjligt, vilket motsvarar det bästa tillgängliga alternativet på marknaden vad gäller miljö- och andra hållbarhetsaspekter. Dessa kriterier är framtagna av upphandlingsmyndigheten

mot bakgrund av upphandlingsrättens förutsättningar och att de grundläggande principerna ska efterlevas.

Ambitionen i kommunen är att hitta rätt kvalitet till rätt pris för varje produkt. I de fall där det inte finns produkter på marknaden som uppfyller kraven har andra menyval fått göras vid planering av maten. Dessa krav har resulterat i att kommunen i de livsmedelsinköp som skett på upphandlade ramavtal (ca 80 miljoner kr) under 2018 låg på 64,14 % med tillverkningsland Sverige och 77,77 % av alla animaliska livsmedel hade svensk råvara. Eftersom inte alla produkter produceras i Sverige (kaffe, ris, bananer etc.) och vissa produkter produceras bara under del av året i Sverige (viss frukt och grönt) kommer de totala siffrorna aldrig att nå upp till 100 %.

I ovannämnda statistik är ej de produkter (konsumentförpackade dagligvaror) som köpts på ramavtalet med Åleryds livs medräknat (ca 10 miljoner kr/år), då statistik kring ursprung ej erhålls från aktuell leverantör.

Ramavtalen ger därmed redan idag goda förutsättningar för verksamheterna att köpa mat som är producerad enligt Sveriges miljö- och djurskyddslagar.

Kommunala mål

Av kommunfullmäktiges övergripande mål bidrar aktuell motion till:

- Klimatsmart kommun
- Starkt och mångfasetterat näringsliv

Mål från Linköpings kommuns Upphandlingspolicy:

Målet för Linköpings kommuns upphandling är den goda affären. [...] Den goda affären innebär att kommunen, inom ramen för regelverket;

- tar ansvar för en miljö- och klimatmässigt samt socialt hållbar utveckling när upphandlingens art motiverar detta.
- tillvaratar och vårdar konkurrensen på de aktuella upphandlingsmarknaderna vilket inbegriper att dialog förs med marknaden, att upphandling och inköp bedrivs affärsmässigt och att underlätta för de mindre företagens deltagande.

Mål från Hållbarhetspolicy för Linköpings kommunkoncern:

Ett ekologiskt hållbart Linköping innebär ett resurseffektivt samhälle med minimerad användning av skadliga kemikalier, där livskraftiga ekosystem och invånarnas rekreativmiljöer upprätthålls och utvecklas, och som har god förmåga att förebygga och hantera klimat- och miljömässiga utmaningar.

Mål från Linköpings kommuns Kost- och måltidspolicy:

- För att bidra till en hållbar utveckling är inriktningen att välja livsmedel som är säsonganpassade, ekologiskt och etiskt producerade, inte bidrar till utarmning av arter och som präglas av en god djurhållning.
- Långsiktigt är målsättningen att öka andelen lokalt producerade livsmedel från mindre och medelstora företag.
- Strävan är att tillagning av maten sker så nära gästen som möjligt.
- Råvaror, livsmedel och mat ska distribueras på ett sätt som tar hänsyn till miljön.

Samråd

Samråd har skett med Kost- och restaurang som tillstyrker förslag till beslut.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är ej påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Peder Brandt

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige
Motionären